

Marmerkreeft

(*Procambarus fallax f. virginalis*)

Foto: Bram Koese

Bron: [Nederlands soortenregister](#)

De [marmerkreeft](#) is een kweekvorm van de Everglades-moeraskreeft (*Procambarus fallax*). De kreeften die in Europa aanwezig zijn, zijn allemaal vrouwelijke exemplaren die zichzelf kunnen voortplanten. De marmerkreeft is relatief klein, 13 cm zonder scharen, met een opvallende 'marmer' tekening op het hele lichaam.

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2018: de marmerkreeft heeft zich gevestigd in Duitsland. Er zijn waarnemingen uit Nederland en Italië. Het is onduidelijk of de marmerkreeft zich in Italië ook heeft gevestigd. De marmerkreeft kan zich vestigen in heel Europa.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Verwacht wordt dat de marmerkreeft mogelijk hetzelfde effect kan hebben als de rode Amerikaanse rivierkreeft, maar in aquaria is de marmerkreeft minder agressief dan andere kreeften, waarschijnlijk omdat hij kleiner is. Deze en andere uitheemse rivierkreeftsoorten vreten onderwaterplanten en maken ze kapot. Dit heeft negatieve gevolgen voor inheemse soorten die afhankelijk zijn van deze planten, zoals diverse soorten vissen, amfibieën (in stilstaande wateren), kevers en vogels die broeden in waterplantenvegetaties. De kreeften hebben invloed op vissen doordat ze eieren eten en concurreren om schuilplaatsen. Ze eten ook eieren van amfibieën en doordat ze de planten vernietigen hebben bijvoorbeeld watersalamanders geen mogelijkheid om hun eieren af te zetten. Deze negatieve effecten zullen waarschijnlijk niet op grote schaal, maar vooral lokaal optreden.

De marmerkreeft is een potentiële vector voor de kreeftenpest. De kreeft is hier zelf niet gevoelig voor, maar de tegenwoordig zeer zeldzame inheemse rivierkreeft wel.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Er is geen effect bekend op de volksgezondheid, de kreeftenpest is niet gevaarlijk voor mensen.

De marmerkreeft zal waarschijnlijk minder graafactiviteiten vertonen dan andere uitheemse kreeften. De visserij kan schade ondervinden doordat ze aas stelen en gevangen vissen eten.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2018: op 1 locatie, in Dordrecht, werden in 2004 meerdere exemplaren van de marmerkreeft aangetroffen. Het betrof een uitzetting en de kreeft is hier, ondanks gerichte bemonstering, na 2004 niet meer waargenomen.

Effecten: zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

De marmerkreeft staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten. Een soort die op de EU-lijst staat mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden als huisdier. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. In de beheersaanpak in Nederland blijft (commerciële) bevissing en transport van levende kreeften voor consumptie mogelijk. Dit is vastgelegd in de [Vrijstelling](#) bevissing Chinese wolhandkrab en uitheemse rivierkreeften. Hierbij gelden wel voorwaarden. Zo moet voorkomen worden dat dieren zich kunnen voortplanten, ontsnappen en verspreiden tijdens de bevissing, de opslag, de handel, het transport, het houden en het gebruik van de betrokken dieren.

Wat te doen?

Particulieren en dierentuinen die deze soort al als huisdier in bezit hadden voordat de EU-lijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Meer info over de marmerkreeft

Oorsprongsgebied

De marmerkreeft is de parthenogenetische vorm van Everglades-moeraskreeft (*Procambarus fallax*), die inheems is in de Amerikaanse staten Florida en Georgia.

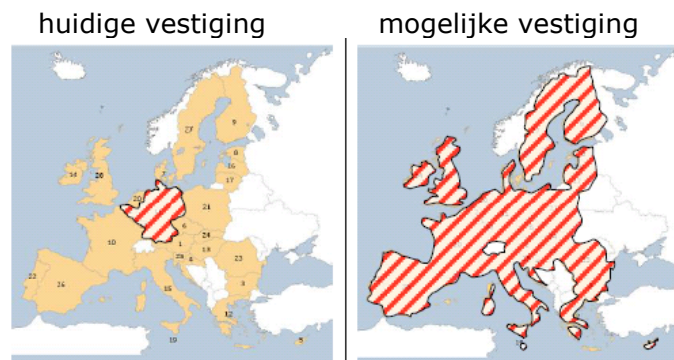
Habitat

Omdat de marmerkreeft in Nederland op weinig plekken in de natuur gevonden is, zijn er weinig gegevens over het habitat van de soort. De marmerkreeft heeft zich in Europa alleen in Duitsland gevestigd, waar de kreeft voorkomt in een grindgat, een waterzuiveringsvijver en in een klein, natuurlijk meer. De Everglades-moeraskreeft vertoont een duidelijke voorkeur voor stilstaande en langzaam stromende wateren. Ze verdraagt periodieke uitdroging door diepe burchten te graven. Het ligt voor de hand dat de marmerkreeft ook dergelijke biotopen zou kunnen bezetten.

Introductieroute Europa

De marmerkreeft wordt verhandeld en gehouden in aquaria. Waarschijnlijk is de kreeft ontsnapt of uitgezet.

Aanwezigheid in de EU

Introductieroute Nederland

De marmerkreeft is in Nederland geïmporteerd voor de handel (aquariumsoort) en is waarschijnlijk ontsnapt of uitgezet. In Duitsland werd de marmerkreeft vanaf de jaren 1990 in dierenwinkels verkocht.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2018: de marmerkreeft wordt sinds 2004 incidenteel gemeld, maar er lijkt (nog) geen sprake te zijn van gevestigde populaties.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 2004.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Sinds 2010 is het in Nederland verboden marmerkreeft uit te zetten in binnenwateren. De kans op introductie in Nederland is verder verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2016.

De marmerkreeft kan temperaturen beneden 8°C en boven 30°C een aantal weken overleven, maar de sterfte neemt dan toe. De kreeft kan waarschijnlijk de winter overleven in dichtgevroren water. Omdat de marmerkreeft zich heeft gevestigd in

Duitsland, lijkt deze kreeft de Nederlandse winter te kunnen overleven. De groei en voortplanting zijn optimaal bij hoge watertemperaturen (18-25°C), bij temperaturen onder 8°C en boven 30°C vindt geen reproductie plaats. Voor de vorming van een populatie is maar één exemplaar nodig. De snelheid van verspreiding is onbekend.

Risicobeoordeling

[Risicobeoordeling voor Nederland](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

Bronnen

[Soes, D.M. en B. Koese, 2010. Invasive crayfish in the Netherlands: a preliminary risk analysis. Stichting EIS en Bureau Waardenburg. Rapportnummer EIS2010-01](#)

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlands soortenregister](#)

EU-factsheet

Laatste update: 21-03-2018